

DVE VEĽKÉ ZÁLUDNÉ PASCE

Rodinná katechézka 160-2020 (744)

www.inky.sk

týždeň po 8. 11. 2020

Nebudeš žiadostivo túžiť... po ničom, čo patrí tvojmu bližnemu!“ (Ex 20, 17). *„Nebudeš túžiť po dome svojho bližneho ani po jeho poli, ani po jeho sluhovi, ani po jeho slúžke, ani po jeho volovi, ani po jeho oslovi, ani po ničom, čo mu patrí!“* (Dt 5, 21).
„Kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje srdce“ (Mt 6, 21).

BOŽIE SLOVO:

(1 Kor 15,46.49)

Čítanie z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanom: *Nie je prv duchovné, lež živočíšne, až potom duchovné. A ako sme nosili obraz pozemského, tak budeme nosiť aj obraz nebeského.* Počuli sme Božie slovo!

KATECHÉZKA (KKC 2534 – 2557)

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 670, 696)

Dostávame sa k záveru našej cesty Desatorom. O poslednom prikázani Desatora Katechizmus hovorí: *„Desiate prikázanie rozvíja a dopĺňa deviate, ktoré sa vzťahuje na telesnú žiadostivosť. Desiate zakazuje túžbu po cudzom majetku. Tá je koreňom krádeže, lúpeže a podvodu, ktoré zakazuje siedme prikázanie. „Žiadostivosť očí“ (1 Jn 2, 16) vedie k násilnosti a nespravodlivosti, ktoré sú zakázané piatym prikázáním. Chamtivosť, podobne ako smilstvo, má pôvod v modloslužbe, ktorá je zakázaná v prvých troch predpisoch Zákona. Desiate prikázanie sa vzťahuje na úmysel srdca; spolu s deviatym zhrňa všetky prikazy Zákona“* (KKC 2534).

Krátko a stručne, človek je, slovami Pavla apoštola, „duch, duša a telo“. Nie v zmysle, že by sme sa skladali z nejakých troch od seba odlišných častí. Skôr v zmysle, že máme v sebe rovinu *telesnú*, ktorú máme s trochou nadsadenia spoločnú hoci aj s mrkvou a šalátom, potom rovinu *duševnú*, ktorú máme do istej miery spoločnú aj so zvieratami, a nakoniec rovinu *duchovnú*, ktorá je vlastná jedine nám, ľudom a ktorá vytvára podmienky nevyhnutné na to, aby sme mohli byť Božou milosťou zbožštení v Bohu, ako o tom učí Katechizmus: *„Keďže je človek stvorený na Boží obraz, má dôstojnosť osoby: nie je len niečím, ale niekým. Je schopný poznať seba, byť pánom seba samého, slobodne sa dávať a vstupovať do spoločenstva s inými osobami. Milosťou je povolaný k zmluve so svojim Stvoriteľom, aby mu dal odpoveď viery a lásky, ktorú nik iný nemôže dať namiesto neho“* (KKC 357). Alebo si to povedzme inak: Telesná rovina nám umožňuje žiť živočíšny (zvierací) život, točiaci sa okolo jedla, pitia, sexu a telesnej rozkoše všeobecne. Duševná rovina nám umožňuje žiť bežný ľudský život, točiaci sa okolo postavenia, uznania, moci, vplyvu, bohatstva, výnimočnosti a všetkých tých vecí, okolo ktorých sa bežne ľudský život točí. Duchovná rovina nám umožňuje z Božej milosti stať sa synmi a dcérami Boha a byť v Bohu zbožštení.

Deviate a desiate prikázania nám prikazujú dve veci: nebyť otrokmi tela a nebyť otrokmi „duševna“, čiže našej ľudskej povahy. Sex je hlavným nástrojom rozkoši tela, preto deviate prikázanie nariaďuje nielen navonok sa ovládať (ako prikazuje šieste prikázanie), ale aj vnútorne byť ak nie slobodný, tak aspoň odolný voči otrockej túžbe a spútanosti týmto pudom. Desiate prikázanie potom mieri na majetok, ktorý jednak využívame pre rozkoše tela – jedlo, pitie, ale aj sex je s peniazmi dostupnejší, že? – ale hlavne pre oné „ľudské“ túžby: je bránou k postaveniu, rešpektu, autorite, moci, vplyvu. Čím sme bohatší, tým viac sme „celebritami“ a patríme k „smotánke“. Desiate prikázanie nám prikazuje ako už nie byť úplne slobodní, tak aspoň odolní voči tejto chamtivej túžbe. Sex a majetok, závislosť na sexe a závislosť na majetku sú tak vykreslené ako dve hlavné a najzákernejšie putá, ktorým sa musíme vyhnúť. Ak sa pozrieme na to, čo hýbe súčasnou modernou a v praxi už bezbožnou spoločnosťou, musíme dať Písmu za pravdu. Majetok – HDP, priemerný hrubý príjem,...; a sex – vrátane úletov ako je gender, oslava LGBTI a pod., sú dnes bežnými vecami, na ktorých záleží, za ktoré sa pochoduje ulicami a ktoré sú prezentované bežne ako miera úplne všetkého, isto však vyspelosti krajiny a jej obyvateľov. Chamtivosť a smilstvo. Dve modly, ktoré dnes spoločnosť uctieva. Byť *bohatý* a *promiskuitný* sa dnes javí byť vysnívaný ideál – pred ktorým Desatoro vo svojom závere pre zmenu veľmi naliehavo varuje. Prečo?

Práve kvôli tej tretej rovine – rovine *ducha*, pre ktorú sme stvorení a na ktorej sa uskutočňuje to jediné, na čom záleží, naše zbožštenie sa v Bohu. Jedna z postáv knihy Lámu Yongdena, *Mipam, láma s päťdesiatimi múdrosťami*, hovorí: *„Jeden ide pomalšie, dostane sa na bočnú cestu, omešká sa v hostinci, ktorého dvere sa otvárajú na cestu, alebo je unavený a sadne si pod strom, a ten druhý sa náhli a predstihne ho.“* Tieto dve hlavné pokušenia, *smilstvo* a *chamtivosť*, dve pasce na ceste, *sex* a *bohatstvo*, je to, čo nás môže na našej ceste najľahšie zadržať, zviazať nabok a nakoniec nám úplne zabrániť dosiahnuť cieľ. Preto aj Apoštol Pavol pred nimi varuje: *„skutky tela sú zjavné: je to smilstvo, nečistota, chlipnosť, modloslužba, čary, nepriateľstvo, sváry, žiarlivosť, hnev, zvady, rozbroje, rozkoly, závisť, opilstvo, hýrenie a im podobné. O tomto vám vopred hovorím, ako som už povedal, že tí, čo robia takéto veci, nedosiahnu Božie kráľovstvo“* (Gal 5,19-21) a inde zase o tom druhom: *„Uspokojíme sa s tým, že máme čo jesť a čo si obliecť. Lebo tí, čo chcú zbohatnúť, upadajú do pokušenia a osídla a do mnohých nezmyselných a škodlivých žiadostí, ktoré ľudí ponárajú do záhuby a ztratenia. Lebo koreňom všetkého zla je láska k peniazom; niektorí po nich pachtili, a tak zabúdili od viery a spôsobili si mnoho bolestí. Ale ty, Boží človek, utekaj pred tým a usiluj sa o spravodlivosť, nábožnosť, vieru, lásku, trpezlivosť, miernosť“* (1 Tim 6,8-11).

A tak nás Zákon pripravuje na Evanjelium, podľa slov Písma, že *„kým neprišla viera, boli sme zajatci pod dozorom zákona pre tú vieru, ktorá sa mala zjaviť. A tak bol zákon našim vychovávateľom pre Krista, aby sme boli ospravedlnení z viery. Ale keď prišla viera, už nepodliehame vychovávateľovi“* (Gal 3,23-25). Teraz však už *„nás ženie Kristova láska“* (2 Kor 5,14), samo Evanjelium.

UVAŽUJEME:

Čo si teda vziať k srdcu?

1) Nástroj, nie cieľ: *„Zmyslová túžba nás pobáda na to, aby sme túžili po príjemných veciach, ktoré nemáme. Túžime sa napríklad najesť, keď sme hladní, alebo sa zohriať, keď nám je zima. Takéto túžby sú samy v sebe dobré, ale často prekračujú rozumnú mieru a nutkajú nás, aby sme nepravom túžili po tom, čo nám nepatrí, ale patrí druhým alebo sa im to dlhuje“* (KKC 2535). Jeme a pijeme, aby sme sa spasilí – nie veríme v Boha a modlíme sa k Nemu, aby sme mohli viac a lepšie jesť a piť... a sexovať a byť majetnejší a úspešnejší a pod. Ak veci tohto sveta slúžia Bohu a spásu nás a bližných, je to v poriadku, na to tu sú. Ak ale my slúžime im – a dokonca chceme, aby aj Boh slúžil týmto veciam v našom živote a o to sa k Nemu modlíme – potom je to modloslužba a my sme reálne odpadli od Boha k modlám.

2) V MEDZIACH SPRAVODLIVOSTI: *„Toto prikázanie sa neporuší, ak niekto túži nadobudnúť veci, ktoré patria bližnemu, pokiaľ to chce dosiahnuť spravodlivými prostriedkami“* (KKC 2537). Čiže, ak chcem od iného človeka poctivo kúpiť jeho dom, alebo chcem ako podnikateľ kúpiť konkurenčnú firmu, alebo ak hoci babka na trhu túži po vašich peniazoch a preto vám predáva šalát zo svojej záhradky – ak to robíte poctivo, férovo, statočne a spravodlivo a ak to slúži dobru vás aj spoločnému dobru a v konečnom dôsledku spásu Vás a iných a teda Bohu, je to samozrejme v poriadku.

3) NEZÁVIDIEŤ: *„Desiate prikázanie vyžaduje odstrániť z ľudského srdca závisť [...] Závisť môže priviesť k najhorším zločinom. „Závisťou diabla... prišla na svet smrť“ (Múd 2, 24)“* (KKC 2538). Ak závidíme iným pozemské veci, znamená to, že sme ešte stále otrokmi sveta a jeho modiel a ešte nepatríme Bohu. Ak v nás už niet žiadna podobná závisť, je to známka slobody, ktorú máme v Ježišovi Kristovi.

OTÁZKY:

Nie som závislý na sexe – vrátane porna a pod.? Nie som chamtivý a lakomý, nezakladám si na majetku a jeho zväčšovaní, nie som smutný, ak mám niečo z toho darovať a nič za to nečakať? Nezávidím, neporovnávam sa s inými čo sa pozemských vecí týka? Žijem duchovne? Som plný túžby po Bohu, po zbožštení sa v ňom? Uprednostňujem Boha pred všetkým pozemským?